Wydanie poranne.
Nr. 300. Wtorek 13 października 1914. Rocznik XXIII.

2 K miesięcznie z odsyłką.
Zagranicą miesięcznie 2 M. 50 f., 3 fr. 50 ctm., 2½ szyl. 70 cm. amer.
Tygodniowo w Krakowie 40 h. z dostawą do domu 46 h.
Cena numeru oddzielnego 8 h.
Reklamacye otwarte są wolne od opłaty pocztowej. — Redakcya rękopisów nie zwraca i bezimiennych listów nie uwzględnia.

NAPRZÓD

Organ centralny polskiej partyi socyalno-demokratycznej.
Wychodzi codziennie popołudniu z wyjątkiem niedziel i świąt.

Redakcya i Administracya Kraków, Dunajewskiego 5.
Telefon Redakcyi Nr. 396.
Telefon Administracyi Nr. 2314.
Konto czekowe Nr. 34.095.
Adres telegr.: Naprzód Kraków.
Dział inseratowy: Pl. WW. Świętych 11.
Telefon Nr. 1354.
Konto czekowe Nr. 910.
Ceny ogłoszeń: Za miejsce wiersza petitem 20 h. Za miejsce wiersza petitem w nadesłanem 60 h.

Zdobycie Jarosławia i Sieniawy.
Postępy Niemców we Francyi.

Zajęcie Jarosławia.

Wiedeń, 13 października.

Urzędownie ogłaszają pod datą 12 b. m. w południe:

Nasza ofenzywa wśród licznych dla naszych wojsk na wskróś zwycięskich walk dotarła do Sanu.

Odsiecz twierdzy Przemyśla jest dokonaną.

Na północ i na południe od twierdzy zaatakowane zostały resztki nieprzyjacielskiej armii oblężniczej.

Jarosław i Leżajsk są w naszem posiadaniu. **Z Sieniawy cofa się silny nieprzyjaciel. Na wschód od Chyrowa atak nasz postępuje również naprzód.**

W Królestwie Polskiem.

W Królestwie Polskiem wszelkie próby potężnych sił rosyjskich przekroczenia Wisły z Iwangrodu i na południe od Iwangrodu zostały odparte.

Zastępca szefa sztabu generalnego, *von Höfer* generał-major.

Zadowolenie w Berlinie.

Berlin, 12 października.

Wiadomości urzędowe, nadeszłe z terenów wojny wskazują na skuteczne postępowanie naszych armii. Żywe zadośćuczynienie panuje naturalnie z powodu odsieczy Przemyśla i sukcesów osiągniętych przez naszego sprzymierzeńca. Panuje więc usposobienie pełne ufności.

Berlin, 13 października.

„Lokal Anzeiger" pisze o odsieczy Przemyśla:

Z okazyi pamiętnego zdobycia Antwerpii nie było milszej gratulacyi jak ta, którą nam armia austro-węgierska przesłała w formie wiadomości **o zniesieniu oblężenia Przemyśla** i o ogólnym odwrocie wojsk rosyjskich.

„Kreuz Ztg" pisze: Można zarządowi twierdzy tylko z całego serca **pogratulować,** że tak mężnie stawiał opór Rosyanom.

Ze zdobytej Antwerpii.

Jeńcy i łupy.

Hanower, 13 października.

Współpracownik „Hann. Kour." donosi z Rotterdamu:

Oficerowie belgijscy, internowani w Holandyi, oceniają liczbę wojska belgijskiego, wziętego do niewoli w Antwerpii, na **20.000.**

Dziennik „Nieuwe Rotterd. Kourant" według wiadomości z Hulst podaje liczbę żołnierzy belgijskich, który schronili się do Holandyi, na **26.000.** Między tymi znajduje się 4 generałów i 7 pułkowników. Straty armii belgijskiej i angielskiej wynosić mają **15 do 20.000** w zabitych i rannych. Urzędnicy kolejowi belgijscy powiadają, że w ręce Niemców wpadła wielka ilość materyału wojennego, między innemi pociąg, wiozący **60.000 karabinów.**

Doniesienia angielskie.

Londyn, 13 października.

„Ewening News" donosi z Antwerpii:

Po wkroczeniu do Antwerpii zażądali Niemcy natychmiast wszystkich aparatów ratunkowych straży ogniowej i rozpoczęli akcyę około **zlokalizowania pożarów.** Tymczasem mieszkańcy przynosili im napoje pokrzepiające.

Główny komendat jeńcem.

Berlin, 13 października.

„Lokal Anzeiger" donosi z Akwizgranu:

Generał G u i s e, były komendant Antwerpii, przybył tu jako **jeniec wojenny.** Odstawiony będzie do Kolonii.

Samolubna Anglia.

Berlin, 13 października.

„Lokal Anzeiger" donosi z Hagi:

Niepoczytalne samolubne zachowanie się Anglii wobec Belgii wywołało w tutejszych kołach ludności **stanowczy zwrot** w zapatrywaniach **na niekorzyść Anglii.** Panuje ogólne przekonanie, że za nieszczęście Antwerpii odpowiedzialną jest **wyłącznie Anglia** i że Niemcy zupełnie poprawnie działały.

Stan walk we Francyi.

Paryż, 13 października.

Omawiając sytuacyę wojskową, pisze „Temps":

Atak niemiecki koło Roye i zjawienie się kawaleryi niemieckiej na północ od Lille **zaniepokoiło** wielu Francuzów. Zauważamy do tego, że zwycięstwo nie jest zawisłem od przełamania linii na jednym punkcie, lecz specyalnie **od moralnej i materyalnej niższości jednego z obu przeciwników.** Tak samo omawia „Temps" **możliwość upadku Reims.** Bombardowanie i obsadzenie jego nie mogą mieć decydującego wpływu na rezultat ostateczny. Bez możliwości trwałego oporu nie należy trzymać żadnego umocnionego miejsca. Opór ma być mierzony nie wedle fortów, lecz wedle siły armii i fortecy. Upadek Reimsu byłby bez znaczenia.

Kto złamał neutralność Belgii?

Berlin, 13 października.

Artykuł „Nordd. Allg. Ztg." zatytułowany „Złamanie neutralności belgijskiej przez Anglię i Belgię" wywodzi, że twierdzenia Edwarda Greya, jakoby Niemcy naruszyły pierwsze neutralność Belgii, **nie wytrzymują krytyki.** Artykuł powołuje się na dokumenty, które zarząd armii niemieckiej znalazł w archiwach sztabu generalnego belgijskiego w Brukseli. Dokumenty te udowadniają, że **już w roku 1906 przewidzianą była wysyłka wojska angielskiego do Belgii** na wypadek zawikłań wojennych między trójporozumieniem a państwem niemieckiem. Wedle pisma z 10 kwietnia 1906 do ówczesnego belgijskiego ministra wojny, szef sztabu generalnego belgijskiego razem z ówczesnym angielskim attache wojskowym w Brukseli, podpułkownikiem Barnadistonem, wypracował w najmniejszych szczegółach **plan wspólnych operacyi** angielskiego korpusu ekspedycyjnego w sile 100.000 ludzi z armią belgijską przeciw Niemcom, który to plan został przez angielskiego szefa sztabu generalnego w całości zatwierdzony.

Wysadzenie wojsk angielskich na ląd miało nastąpić w portach francuskich, co dowodzi, że także **między angielskim a francuskim sztabem generalnym toczyły się ro-**

Wydanie poranne i wieczorne razem 8 hal.

kowania. Trzy państwa tedy wygotowały plan współdziałania sprzymierzonych armij, jak zatytułowano dotyczący akt.

Obok dokumentów wojskowych znaleziono także sprawozdanie posła belgijskiego w Berlinie barona Greindla do belgijskiego ministra spraw zagranicznych, w którem ów poseł wywodzi, że Belgia wskutek przechylenia się na jednę stronę znalazła się w niebezpiecznej sytuacyi.

„Nordd. Allg. Ztg." podkreśla, że te dokumenty jasno okazują, iż Anglia, która teraz oburza się z powodu naruszenia neutralności belgijskiej, **sama swego czasu spowodowała przejście Belgii na jedną stronę** i że nawet myślała o naruszeniu neutralności holenderskiej. Z dokumentów tych wynika, że **rząd belgijski naruszył ciężko obowiązki swoje jako państwa neutralnego,** bo gdyby był się liczył z wypadkiem naruszenia neutralności przez Francyę, powinien był zawrzeć podobne umowy z Niemcami, jakie zawarł z Francyą i Anglią. Znalezione dokumenty są najlepszem usprawiedliwieniem naszego kroku wojskowego i potwierdzeniem informacyi, które kierownictwo armii niemieckiej otrzymało o zamiarach francuskich. Niechaj naród belgijski przejrzy, komu zawdzięczać ma **katastrofę,** która się teraz zwaliła na kraj nieszczęśliwy.

Proklamacya arabska przeciw Francyi.

Konstantynopol, 13 października.

Wychodzące tu tureckie pismo dla duchowieństwa „Prosta droga" ogłasza tłumaczenie **proklamacyi arabskiej,** rozdanej między żołnierzy muzułmańskich w Maroku, Algierze i Tunisie. Proklamacya cytuje szereg ustępów z koranu i wystosowuje do muzułmanów ostrzeżenie, by **nie walczyli po stronie francuskiej,** gdyż są oni nieprzyjaciółmi Boga, proroka Mahometa i muzułmanów.

Tureckie zarządzenia wojskowe.

Paryż, (przez Berlin), 13 października.

Dzienniki donoszą z Aten, że Turcy w Syrii, Palestynie i Arabii północnej rozwijają ożywioną czynność. **Ściągają tam wojska,** umacniają ważne punkty i drogi, prowadzące w głąb kraju.

Kronika wojenna.

Wiedeń. Towarzystwo opieki nad polskiemi robotnicami w Wiedniu zaraz na początku wojny oddało do rozporządzenia towarzystwa „Czerwonego krzyża" na czas wojny urządzony w lokalach towarzystwa szpital rezerwowy. Rannymi żołnierzami prawie wszystkich narodowości Austryi zajmuje się naczelny lekarz kolei północnej, radca sanitarny dr Franciszek Horn. Panie komitetowe opiekują się żołnierzami, zaopatrując ich w bieliznę i różne podarki.

Berlin. Misya amerykańskiego towarzystwa „Czerwonego krzyża" przybyła tu w niedzielę. Składa się ona z 63 mężczyzn i kobiet. Ekspedycyą kieruje były attache niemieckiej ambasady w Londynie bar. Goldschmidt-Rothschild.

* * *

Rozporządzenia cesarskie.

Wiedeń. „Wiener Ztg" ogłasza cesarskie rozporządzenie, upoważniające rząd, by z okazyi nadzwyczajnych stosunków, wywołanych przez wojnę, poczynił konieczne zarządzenia **na polu gospodarczem;** dalej cesarskie rozporządzenie o **lichwie** i cesarskie rozporządzenie o częściowej noweli do ogólnego kodeksu cywilnego.

Cholera.

Wiedeń. Departament sanitarny ministerstwa spraw wewnętrznych podaje do wiadomości, że 12 b. m. zgłoszono 3 wypadki cholery **w Wiedniu,** a po jednym **w Kromieryżu,** koło **Gracu,** jeden na **Morawach,** jeden w powiecie **cieszyńskim,** jeden **w Krakowie,** jeden **w Krynicy,** jeden **w Łabowej** (pow. nowosądecki) i jeden **w Krośnie.** W Łabowej chorym jest żandarm.

Węgrzy o Legionie polskim.

Prasa węgierska podnosi z entuzyazmem męstwo okazane przez Legiony polskie w walkach na Węgrzech.

„Budapest" z 9 b. m. pisze: Legion polski walczył z odwagą zasługującą na najwyższe uznanie.

„Az Est" z 9 b. m. donosi: Z pochwałą należy wspomnieć o oddziałach polskich Legionów, które walczyły z wielką odwagą i prawdziwą pogardą śmierci; prawie wszędzie Legioniści pierwsi szli do ataku.

Jeden z mieszkańców Marmaros Sziget opowiada w „Budapesti Hirlap" w artykule pod tytułem „Rosyjskie panowanie w Marmaros Sziget": W czasie pobytu Rosyan miasto wyglądało jak wymarłe, bramy domów były zamknięte. Można sobie wyobrazić co się z nami działo, gdy spostrzegliśmy ucieczkę Rosyan i usłyszeliśmy huk strzałów. Nie wiemy dokładnie, kiedy ostatni Rosyanie opuścili miasto, bo było to w nocy. Nagle spostrzegliśmy, że w mieście są **polscy Strzelcy,** przebiegający przez ulice miasta w pościgu za nieprzyjacielem. Usłyszeliśmy słowa ich wspaniałego hymnu: „Przed Twe ołtarze zanosim błaganie, Ojczyznę, wolność racz nam wrócić Panie". Zrozumiecie, z jakiem uczuciem otworzyliśmy bramy domów na odgłos tej pieśni.

Tenże „Budapesti Hirlap" w artykule pod tytułem „Wtargnięcie Rosyan i Legion polski" pisze: Słowa te znane są każdemu Węgrowi, przypominają one rok 1849, kiedy w tychże Karpatach Węgrzy i Legion polski z Wysockim na czele powstrzymywali najazd moskiewski — niestety nadaremnie. Dziś sprawozdanie generała Höfera podnosi, że w odparciu Rosyan oddali wielkie usługi Polacy-Legioniści. Dziś Węgrzy i Legion polski odparli w temże miejscu najeźdźców. Należy podnieść powrót historycznej chwili: Węgrzy walczą znów ramię przy ramieniu z Legionem polskim przeciw Rosyi.

TELEGRAMY

z 13 października.

Proces o zamach w Sarajewie.

Sarajewo. W procesie przeciw Principowi i wspólnikom akt oskarżenia, przygotowany przez prokuratoryę **o zdradę stanu** i przeciwko trzem dalszym osobom o zbrodnię współwiedzy i zatajania broni, przeznaczonej do zamachu, obejmuje 33 drukowanych stronic folio. Akt oskarżenia zajmuje się wyczerpująco genezą spisku, związanego **w Belgradzie** przez organy „Narodnej Odbrany". Przedstawia szczegółowo podróże spiskowców, przemycanie broni i bomb do Bośni, dalej werbowanie spiskowców w Sarajewie, rozdział broni wśród spiskowców, przedstawia, jak spiskowcy ustawili się dla wykonania zamachu na ulicy. Princip w śledztwie przyznał się, że chciał drugim strzałem zabić szefa kraju, generała Potiorka, lecz przypadkowo trafił małżonkę arcyksięcia. Akt oskarżenia w końcu zajmuje się wyczerpującymi motywami zamachu, który przedstawia jako **wydarzenie polityczne pierwszorzędne.** Przedstawia machinacye irredentystyczne kół wielkoserbskich w Belgradzie, które sięgały aż do dworu królewskiego. Przedstawia systematyczną krecią robotę przeciw Austro-Węgrom i dynastyi habsburskiej w Serbii, Chorwacyi i Bośni, mającą za jedyny cel oderwanie od monarchii Chorwacyi, Dalmacyi, Istryi, Bośni i Hercegowiny, jakoteż wszystkich przez Serbów zamieszkałych prowincyi południowo-węgierskich i połączenie ich z Serbią. Spiskowcy Princip, Grabec i Cubrilovic, jak przytacza akt oskarżenia, przyznali się, że **w Belgradzie przejęli się nienawiścią ku monarchii** i nabrali usposobienia wielko-serbskiego nacyonalistycznego, że myśleli o zjednoczeniu politycznem wszystkich Słowian południowych i że rozpadnięcie się Austro-Węgier i powstanie wielkiego państwa serbskiego było ich ideałem politycznym. W służbie tego ideału powzięli plan zamachu na arcyksięcia Franciszka Ferdynanda i plan ten wykonali.

Z Albanii.

Ateny. Ag. ateńska donosi: Essad pasza, który został wybrany **prezydentem rządu i głównokomenderującym Albanii,** zwrócił uwagę rządu autonomicznego Epirotów na fakt prowizorycznego obsadzenia Beratu przez autonomistów i prosił o współdziałanie rządu epirockiego celem zapobieżenia podobnym wydarzeniom na przyszłość. Minister spraw zagranicznych rządu epirockiego Karabanos wystosował do Essada odpowiedź, w której przyznaje, że Epiroci przekroczyli granicę i zapewnia, że wydano nakaz, by natychmiast powrócili na swe stanowiska i przyrzeka poczynić zarządzenia, mające na przyszłość zapobiedz podobnym wydarzeniom.

Testament króla Rumunii.

Bukareszt. Testament króla Karola, spisany własnoręcznie, nosi datę 26 lutego 1899 i zawiera dodatek z daty 27 grudnia 1911. Król zauważa, że życie jego było ściśle połączone z ukochanym krajem. Stworzył państwo z dobrą armią we wszystko wyposażone. Poleca swemu następcy swe hasło: „Wszystko dla kraju, nic dla mnie". Król wydaje w testamencie rozporządzenia co do pogrzebu. Pragnie, by był pochowany w małym uniformie generalskim, który zawsze nosił, z dekoracyami wojennemi, orderem gwiazdy rumuńskiej i krzyżem Hohenzollernów na piersi. Chociaż jest wiernym swej religii katolickiej, to przecież żywi wielką miłość dla religii prawosławnej, w której ochrzczoną została jego córka Marya. Pragnie, by pokropienie zwłok dokonało duchowieństwo katolickie, lecz by przy trumnie byli przedstawiciele obu kościołów. Wymawia sobie składanie na trumnie wieńców, prócz kilku z żywych kwiatów. Żelazna korona, ulana z dział zdobytych pod Plewną, ma leżeć obok trumny króla i dopiero po pogrzebie ma być odniesioną do zamku. Podczas pogrzebu wszystkie działa fortów Bukaresztu, Focani i Gałaczu, które umiesione zostały przez króla dla osłony przed zakusami obcych, mają dać salwę. Król pragnie, by był pochowany w Curtea de Arges. Król przeznacza wdowie roczne apanaże w wysokości 400.000 lei a nadto zostawia legaty, między innemi 12 milionów lei na cele dobroczynne.

KRONIKA.

Wtorek 13 października.

Nowiny krakowskie.

Następny numer „Naprzodu" wyjdzie **dziś o godz. 6 wieczor.**

Jeńcy rosyjscy. Wczoraj przejechało przez Kraków 140 żołnierzy rosyjskich, wziętych do niewoli pod Łańcutem. Z żołnierzami jechało także trzech rosyjskich oficerów. Odjechali na Węgry. Jeńcy ci pochodzili z gubernii symbirskiej.

Pociągi osobowe między Krakowem u Tarnowem. Dyrekcya kolei państwowych w Krakowie ogłasza: Wskutek trudności ruchowych został kurs pociągów osobowych między Krakowem i Tarnowem chwilowo ograniczony. Na tej linii kursuje obecnie tylko jedna para pociągów osobowych, a mianowicie: odjazd z Krakowa 11·24 przed południem, przyjazd do Tarnowa 3·52 po południu; odjazd z Tarnowa 2·18 po południu, przyjazd do Krakowa 6·23 wieczór. Równocześnie wstrzymano chwilowo ruch towarowy i aprowizacyjny na przestrzeni Kraków-Tarnów i Tarnów-Szczucin.

Wiadomości o zaginionych.

Marya Przewłocka prosi o podanie adresu męża swego Michała Przewłockiego, wachmistrza żandarmeryi posterunku w Lubaczowie. Wiadomość prosi adresować: Polska Ostrawa, Zarobek, u p. Karola Ramzy.

Wydawca: Ignacy Daszyński. — Redaktor odpowiedzialny: Franciszek Kubanek. Drukarnia Ludowa, Kraków, Dunajewskiego 5 (Telefon 1310).